

1. ¿Hvilken form for retsbeskyttelse har jeg i dette land, hvis jeg har været udsat for en menneskerettighedskrænkelse? ¿Omfatter denne beskyttelse skadeserstatning?

I Spanien kan man anlægge et søgsmål om krænkelse af menneskerettighederne ved de civile, strafferetlige, administrative og arbejdsretlige domstole. Den civile retsplejelov indeholder en forpligtelse til at levere visse ydelser, en erklæring om rettigheder og retlige betingelser, indførelse af retsbevarende foranstaltninger og enhver anden form for beskyttelse, der udtrykkeligt er fastsat ved lov, og som kan vedrøre et sådant misbrug. Strafferetsplejeloven regulerer de mekanismer og retsmidler, der kan anvendes i straffesager. Navnlige indeholder straffeloven bestemmelser om juridiske personers strafferetlige ansvar (artikel 31a ff.) og kriminaliserer en række lovovertrædelser, der kan omfatte erhvervsrelaterede krænkelser af menneskerettighederne (f.eks. krænkelser af arbejdstagernes rettigheder, forbrydelser mod folkesundheden, miljøkriminalitet, finansiering af terrorisme osv.). For så vidt angår administrative foranstaltninger er der ved lov nr. 39/2015 af 1. oktober 2015 om den fælles administrative procedure for offentlige forvaltninger og lov nr. 40/2015 af 1. oktober 2015 om den retlige ramme for den offentlige sektor fastlagt generelle regler for disciplinærsager og de offentlige myndigheders ansvar på nationalt plan. Reglerne er fastsat i særlove om virksomheders overtrædelser (f.eks. lov 26/2007 af 23. oktober 2007 om miljøansvar). I den retslige fase gælder de klagemuligheder, der er fastsat i lov nr. 29/1998 af 13. juli 1998 om forvaltningsdomstolens virke. På arbejdsmarkedsområdet præciserer lov 36/2011 af 10. oktober 2011 om arbejdsretten den retslige procedure, der finder anvendelse i tilfælde, hvor en arbejdstager eller fagforening mener, at retten til foreningsfrihed, strejkeretten eller andre grundlæggende rettigheder og friheder er blevet krænket, herunder gennem forskelsbehandling og chikane. På den anden side fastsætter den spanske retsplejelov, hvilke retsmidler der skal anvendes til at opnå erstatning, når en virksomheds adfærd har medført en krænkelse af menneskerettighederne. Strafferetsplejelovens artikel 116 bestemmer således, at enhver, der er strafferetligt ansvarlig for en lovovertrædelse, også er civilretligt ansvarlig, hvis lovovertrædelsen medfører en skade. For så vidt angår juridiske personer vil deres strafansvar medføre, at de civilretligt hæfter solidarisk med de fysiske personer, der dømmes for de samme forhold.

2. ¿Findes der særlige regler for grove menneskerettighedskrænkelser? ¿Gælder disse regler for miljøkriminalitet eller grov udnyttelse af arbejdskraft?

Ja, den spanske straffelov kriminaliserer menneskerettighedskrænkelser, der udgør en lovovertrædelse. På miljøområdet indeholder straffeloven et afsnit om lovovertrædelser i forbindelse med fysisk planlægning samt beskyttelse af historisk arv og miljø. I dette afsnit kriminaliseres forskellige former for adfærd: anlægsarbejder i grønne områder eller områder af anerkendt økologisk interesse (artikel 319), emissioner og transport af affald, udledning, støj, udvinding osv., som kan forårsage betydelig skade på luft-, jord- eller vandkvaliteten eller på dyr eller planter (artikel 325 ff.). En sådan adfærd straffes med fængsel, bøde og fratagelse af retten til at udøve virksomhed eller hvern. Straffeloven giver også dommere eller domstole beføjelse til at træffe afgørelse om, at lovovertræderen for egen regning skal træffe de nødvendige foranstaltninger for at genoprette den forstyrrede økologiske balance, samt enhver anden forebyggende foranstaltning, der er nødvendig for at beskytte den beskyttede ejendom i henhold til ovenstående afsnit (artikel 339). Lovovertrædelser begået mod arbejdstagere er reguleret i straffelovens anden bog, afsnit XV (artikel 311-318). Følgende straffes med bøde og fængsel: udsættelse af arbejdstagere for arbejdsbetingelser eller sociale forhold, der skader, fjerner eller begrænser deres rettigheder i henhold til lovbestemmelser, kollektive overenskomster eller individuelle aftaler (artikel 311) samtidig beskæftigelse af flere arbejdstagere uden at have anmeldt dette til den relevante socialsikringsordning eller, hvor det er relevant, uden at have indhentet den relevante arbejdstilladelse (artikel 311), og beskæftigelse af udenlandske statsborgere eller mindreårige uden arbejdstilladelse (artikel 311a) ulovlig handel med arbejdskraft og rekruttering af personer på vildledende eller falske betingelser (artikel 312) vildledning med henblik på at fremme en persons emigration ved hjælp af en falsk ansættelseskontrakt (artikel 313) alvorlig forskelsbehandling med hensyn til offentlig eller privat beskæftigelse af en person på grund af ideologi, religion eller tro, etnisk oprindelse, race eller nation, køn, seksuel orientering, familiemæssig situation, sygdom eller handicap, status som juridisk repræsentant eller fagforeningsrepræsentant, familieforhold til andre ansatte i virksomheden eller anvendelse af et af de officielle sprog i den spanske stat (artikel 314) begrænsning af udøvelsen af retten til foreningsfrihed eller strejkeretten (artikel 315) overtrædelse af reglerne om forebyggelse af erhvervsbetingede risici, der udgør en alvorlig fare for arbejdstagernes liv, helbred eller fysiske integritet (artikel 316). Når lovovertrædelsen er begået af en juridisk person, anvendes den fastsatte sanktion over for de direktører eller de personer, der er ansvarlige for den afdeling, som har givet anledning til overtrædelsen, samt over for personer, der var bekendt med overtrædelsen og havde mulighed for at afhjælpe den, men som ikke har truffet foranstaltninger med henblik herpå.

3. Jeg har været udsat for en menneskerettighedskrænkelse, der kan føres tilbage til et europæisk transnationalt selskabs aktiviteter, og som fandt sted uden for Den Europæiske Union. ¿Har jeg adgang til de nationale domstole, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU? ¿Hvordan kan jeg gøre gældende, at mine rettigheder er blevet krænket? ¿Hvor kan jeg finde yderligere oplysninger?

I lov nr. 6/1985 af 1. juli 1985 om retsvæsenet (LOPJ) fastsættes de regler, der gør det muligt at fastslå den nødvendige forbindelse mellem en bestemt begivenhed og Spanien med henblik på at fastlægge de spanske domstoles kompetence. For så vidt angår det civil- og handelsretlige område bestemmer LOPJ således, at spanske domstole kan behandle krav, der opstår på spansk område, i overensstemmelse med bestemmelserne i de internationale traktater og traktater, som Spanien er part i, EU-forordninger og spansk ret (artikel 21). Hvis sagsøgte ikke har bopæl i Spanien, har domstolene i Spanien kompetence (artikel 22d) vedrørende: kontraktlige forpligtelser, hvor den forpligtelse, som klagen vedrører, er eller skal fuldbyrdes i Spanien ikke-kontraktlige forpligtelser, hvor skaden er indtruffet på spansk område aktiviteter i forbindelse med drift af en filial, et agentur eller en handelsvirksomhed, hvor filialen, agenturet eller handelsvirksomheden er beliggende på spansk område aftaler indgået af forbrugere, som kan indgive en klage i Spanien, hvis de selv eller den anden kontraherende part har deres sædvanlige opholdssted dér sidstnævnte kan kun benytte de spanske domstole, hvis forbrugeren har sit sædvanlige opholdssted i Spanien. I straffesager har domstolene kompetence til at behandle sager vedrørende lovovertrædelser begået på spansk område eller ombord på spanske skibe eller luftfartøjer, uden at dette berører bestemmelserne i de internationale traktater, som Spanien har undertegnet. De er også kompetente med hensyn til

lovovertrædelser begået uden for det nationale område, forudsat at de ansvarlige personer er spanske statsborgere eller udlændinge, der har erhvervet spansk statsborgerskab efter at have begået den strafbare handling, dog på visse betingelser (artikel 23).

På arbejdsmarkedsområdet har de spanske domstole kompetence (artikel 25) vedrørende:

- 1.° rettigheder og forpligtelser i henhold til arbejdskontrakter, hvor tjenesteydelse er leveret i Spanien, eller hvor aftalen er indgået i Spanien, hvor sagsøgte har bopæl i Spanien eller har et agentur, en filial, en delegation eller anden repræsentation i Spanien, hvor arbejdstageren og arbejdsgiveren er spanske statsborgere, uafhængigt af hvor ydelse er leveret eller kontrakten indgået, og i tilfælde af en kontrakt om maritime forsendelser, hvor der forud for indgåelsen af kontrakten er afgivet et tilbud i Spanien modtaget af en spansk arbejdstager
 - 2.° legalitetskontrol af kollektive overenskomster indgået i Spanien og klager fremsat på grundlag af kollektive arbejdskonflikter på spansk område
 - 3.° anmodninger om social sikring til spanske enheder eller enheder med adresse, agentur, delegation eller enhver anden form for repræsentation i Spanien.
- 4. Kan ombudsmandsinstitutioner, ligestillingsorganer eller nationale menneskerettighedsinstitutioner bistå ofre for menneskerettighedskrænkelser, der er begået af europæiske transnationale selskaber uden for Den Europæiske Union? Kan disse organer undersøge min sag, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU? Findes der andre nationale offentlige tjenester (såsom et arbejds- eller miljøtilsyn), der kan undersøge min sag? Hvor kan jeg finde oplysninger om mine rettigheder?**

I Spanien er det ombudsmanden, *Alto Comisionado des Cortes Generales* (højkommissæren i det spanske parlament), som er ansvarlig for at forsvare borgernes grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder ved at overvåge de spanske offentlige myndigheds aktiviteter.

Enhver borger kan henvende sig gratis til ombudsmanden og anmode om, at denne undersøger enhver påstået ulovlig adfærd fra en spansk offentlig myndigheds eller dens ansattes side. Ombudsmanden kan også af egen drift gribe ind i sager, som han er blevet bekendt med, selv om der ikke er indgivet nogen klage. Hans kompetence omfatter dog ikke handlinger udført af multinationale virksomheder uden for Den Europæiske Union.

Ombudsmanden aflægger beretning om sine aktiviteter til parlamentet i en årsrapport og kan forelægge temarapporter om spørgsmål, som han anser for alvorlige eller hastende, eller som kræver særlig opmærksomhed.

Du kan læse mere om emnet [her](#).

Tilsynet med arbejdspladser varetages af arbejdstilsynet og afdelingen for social sikring, som er underlagt arbejds-, migrations- og socialministeriet.

Arbejdstilsynets administrative beføjelser giver det mulighed for at kontrollere overholdelsen af bestemmelserne i den sociale orden, fastlægge de relevante ansvarsområder og kræve bistand og i givet fald forlig, mægling og voldgift på dette område.

Hvis en person har kendskab til forhold, der kan udgøre en overtrædelse på de områder, der er omfattet af tilsynets kompetence (arbejde, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, social sikring, beskæftigelse osv.), kan dette kontaktes. Klager kan indgives personligt (hos de lokale arbejds- og socialsikringstilsyn), elektronisk (på webstedet for arbejds-, migrations- og socialsikringsministeriet) og pr. brev.

Du kan læse mere om emnet [her](#).

Miljøinspektariatet er underlagt de selvstyrende regioner, som har ansvaret for at sanktionere adfærd, der udgør en overtrædelse af miljølovgivningen. Under alle omstændigheder er det i lov nr. 26/2007 af 23. oktober 2007 om miljøansvar fastsat, at økonomiske aktører skal betale erstatning for miljøskader. Udgør en sådan skade en strafbar handling, finder den strafferetlige lovgivning, der er nævnt i spørgsmål 2, anvendelse. Tilsvarende vil ovennævnte forordninger vedrørende erstatningskrav og ansvar for tredjepart finde anvendelse.

5. Er europæiske transnationale selskaber i henhold til national lovgivning forpligtet til at stille klagemekanismer eller mæglingstjenester til rådighed ved krænkelser foranlediget af deres erhvervsaktiviteter? Gælder disse forpligtelser også for krænkelser, der har fundet sted uden for EU? Hvem i dette land er ansvarlig for at føre tilsyn med disse aktiviteter? Foreligger der offentlige rapporter med oplysninger om, hvordan systemet fungerer?

Denne lovkonflikt kan ikke løses gennem mæglingsordningen på det civil- og handelsretlige område ifølge lov nr. 5/2012 af 6. juli 2012, da lovens anvendelsesområde ikke omfatter tvister på dette område, som vedrører ikke-gældende rettigheder (artikel 2).

Der bør tages hensyn til bekendtgørelsen af 1. september 2017 fra ministeriet for udenrigsanliggender, som har udarbejdet en national handlingsplan for erhvervslivet og menneskerettigheder (Spaniens statstidende af 14. september 2017). Planen vedrører behovet for at indføre effektive foranstaltninger til beskyttelse af menneskerettighederne i virksomheder, og de retslige, udenretslige og administrative mekanismer, der skal afhjælpe skader forvoldt af en eventuel krænkelse af disse rettigheder.

6. Har jeg særlige rettigheder, hvis jeg som offer i en udsat situation søger erstatning som følge af en menneskerettighedskrænkelse begået af virksomheder? Har jeg adgang til retshjælp og på hvilke betingelser? Hvilke omkostninger dækkes af den gratis retshjælp? Har jeg adgang til gratis retshjælp på samme betingelser, hvis jeg ikke er EU-borger eller ikke bor i EU?

I artikel 119 i den spanske forfatning anerkendes retten til gratis retshjælp, hvis loven tillader det, og denne ret gives under alle omstændigheder til enhver, der er i stand til at bevise, at han ikke råder over tilstrækkelige midler til at anlægge sag. Denne forfatningssikrede ret præciseres i lov 1/1996 af 10. januar 1996 om gratis retshjælp. Ofre for krænkelser af menneskerettighederne, som begås af virksomheder, kan få adgang til denne støtte, forudsat at deres finansielle midler ikke overstiger den grænse, der er fastsat i denne lov. Tærsklen blev forhøjet efter reformen af samme lov i 2015 og tager også hensyn til ansøgerens personlige situation (f.eks. dennes familiemæssige forpligtelser), så støtten kan komme flest mulig til gode. Den omfatter retligt forsvar ved professionelle advokater, juridisk bistand og oplysninger om tilgængelige udenretslige ressourcer.

Lov nr. 1/1996 regulerer også gratis retshjælp i tilfælde af grænseoverskridende tvister. I så fald kan støtten ydes til fysiske personer, der er statsborgere i EU, eller tredjelandsstatsborgere, der har lovligt ophold i en af medlemsstaterne.

Gratis retshjælp kan kun ydes i civil- eller handelsretlige tvister samt i forbindelse med de dertil knyttede udenretslige procedurer, hvis lovgivningen pålægger parterne dem, eller retten henviser disse parter til sådanne procedurer.

Sidste opdatering: 29/06/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.